

Pieni merenneito

Musiikkidraamallinen
kertomus pienestä tytöstä,
joka etsii paikkaansa maailmassa.

pe 19.5.2017
klo 19.00

Konserttisali,
Helsingin Konservatorio
(Ruoholahdentori 6)

liput 10 e & 20 e (perhelippu)
Kesto noin 40 minuuttia. Suositellaan yli 7-vuotiaille.

Pieni merenneito – kertomus pienestä tytöstä, joka etsii paikkaansa maailmassa

Tarina pohjautuu H. C. Andersenin satuun. Esiityksen kesto on noin 40 minuuttia.

1. kohta: Meren syvyyksissä

Pieni merenneito huomaa kaipaavansa maahan tuntemattomaan, kuulee musiikkia ja lähtee etsimään musiikin lähdeä.

2. kohta: Laivalla

Merenneito lumoutuu laivalta kantautuvasta viulun soitosta. Kaukana jylisee myrsky.

3. kohta: Myrsky

Laiva uppoaa ja merenneito pelastaa viulistin.

4. kohta: Merenneidon laulu

Merenneito soittaa viulistille ja päättää lähdöstään maan päälle.

5. kohta: Velhon luona

Saadakseen jalat merenneito luovuttaa äänensä velholle.

6. kohta: Maan päällä

Merenneito tulee toistuvasti torjutuksi.

7. kohta: Matka kohti tuntematonta

Merenneito päättää jatkaa matkaansa maan päällä. Nyt hän seisoo omilla jaloillaan ja matka uuteen elämään alkaa.

Esiintyjät:

Jemina Manssila , huilu ja alttohuilu
Kaisa Kettula, huilu
Amira Rachad, klarinetti
Pentti Rantanen, bassoklarinetti
Alviina Maliniemi, sello ja laulu
Cecilia Majjala, viulu
Sauli Niemi, piano
Timo Kurkikangas, äänisuunnittelu ja elektroniikka
Tuukka Törneblom, valot

Sävellys:

Ilkka Hammo

Suunnittelu ja ohjaus:

Lisa Pälikkö

Musiikin ohjaus:

Hanna Kinnunen, huilu

Instrumenttikohtainen opastus:

Mikko Raasakka, klarinetti ja bassoklarinetti
Riku Vartiainen, sello
Eriikka Maalismaa, viulu
Emil Holmström, piano

Puvustus:

Marketta Wikla

Maskeeraus:

Janina Lehto

Lisa Pälikön suunnittelema mukaelma Pieni merenneito -tarinasta on ollut kiinnostava haaste säveltäjälle. Seitsemään kohtaukseen jaetussa tarinassa on todellista draamaa ja tunnelmia laidasta laitaan. Minulle dramaturgian rakentaminen sävellyksiini on aina ollut luontevaa ja myös siitä syystä tähän projektiin oli kiva tarttua. Säveltäjän näkökulmasta projektissa on paljon haasteita ja kysymyksiä: Miten kertoa musiikilla tarinaa ilman sanoja? Millaista musiikkia voi säveltää, jotta soittajat voivat myös liikkua soittaessaan? Millä tavalla täytyy ottaa huomioon se, että soittajat eivät ole ammattilaisia vaan musiikkiopiston oppilaita? On ollut upeaa huomata, miten Käpylän musiikkiopiston oppilaat ovat heittäytyneet projektiin mukaan. He ovat osoittaneet lähes ammattimaista osaamista. Teoksesta tuli lopulta suunniteltua kunnianhimoisempi, monipuolisempi ja kestoaltaan pidempi. Tämä projekti on osoitus siitä, mihin nuoret lahjakkaat muusikot kykenevät oikeanlaisessa ympäristössä. Suuri kiitos kuuluu myös musiikin pääasiallisesta ohjauksesta vastanneelle **Hanna Kinnuselle** ja muille musiikin ohjauksessa avustaneille muusikoille loistavasta opetuksesta, esimerkistä ja kannustuksesta!

Pieni merenneito on todellinen yhteistyöprojekti. Lisan hienot suunnitelmat kohtauksista ja eri soittimien rooleista sekä ideat valaistuksesta ja soittajien liikkeistä lavalla auttoivat minua pääsemään sisälle tarinaan ja projektin luonteeseen. Toisaalta osallistuin itsekin koreografioiden ideoimiseen, jos tuntui siltä, että musiikki ja liike täytyi saada yhdeksi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Sävellyksen valmistuttua tämän vuoden maaliskuussa saatiin varmistus äänisuunnittelija **Timo Kurkikankaan** osallistumisesta projektiin. Soitinten vahvistaminen ja elektroninen äänenmuokkaus nostivat projektin vielä uudelle tasolle tuoden sointiin lisää syvyyttä, väriä ja mielikuvitusta. Timo toi oman taiteellisen panoksensa teokseen ja pystyi toteuttamaan säveltäjän soinnilliset toiveet pienestäkin vihjeestä vankalla ammattitaidolla ja tyylijajalla. Vaikka olen säveltänyt teoksen ensisijaisesti akustisesti toimivaksi, elektronisen soinnin lisääminen sulautuu hämmästyttävän hienosti osaksi kokonaisuutta.

Myös oppilailta tuli ideoita. Kuuntelin äänityksiä **Pekka Koiviston** ohjaamista Soundpainting-improvisaatioharjoituksista syksyltä 2016, joissa oppilaat improvisoivat tietyn tunnelman mukaan. Esimerkiksi avauskohtauksen improvisoinnissa käytettiin kolmen sävelen motiivia, jonka poimin äänitteestä ja sävelsin sen pohjalta 1. kohtauksen musiikkia. Myös kohtauksen tummanpuhuva sävymaailma on peräisin improvisaatioharjoitusten äänimaisemasta. Toisen kohtauksen improvisoinnissa kuulin kepeyttä, iloisuutta ja kolmijakoista valssipoljentoa. Vaikka säveltämäni 2. kohtaus eroaakin aika tavalla tämän improvisointiharjoituksen tunnelmasta, äänitteen kuunteleminen antoi kuitenkin jonkinlaisen alkusysäyksen ja inspiraation kohtauksen muotoutumiseen.

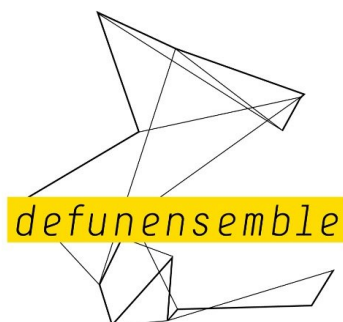
Yhteistyö näkyy ja kuuluu monella tavalla 3. kohtauksessa, jossa myrsky velloo ja laiva uppoaa. Tässäkin tapauksessa oppilaiden improvisaatioäänityksistä ja Lisan koreografiasuunnitelmista sain joitain ideoita, mutta erityisesti eri soitinten soundien testailut olivat suureksi avuksi. Järjestimme tammikuussa työpajan, jossa musiikin ohjaajat kävivät oppilaiden kanssa soitinten erilaisia soundimahdollisuuksia läpi. Tarkoituksena oli etsiä ns. laajennettuja soittotekniikoita, joita oppilaat kykenevät toteuttamaan ja jotka toisivat teokseen uutta ilmaisuja. Tällaisia toimivia soittotekniikoita saatiin lopulta pitkä lista, josta valitsin kohtaukseen sopivimmat. Rajuun myrskyyn on vaikea kuvitella huoliteltua ja puhdasta sointia. Sen sijaan kiljuvat, raastavat ja huutavat äänet kertovat tarinaa paljon voimakkaammin. Samassa työpajassa testattiin myös hauraita ja hiipuvia sointeja ja nämä kokeilut päättyivät viimeiseen kohtaukseen. Säveltäjälle on aina mielenkiintoista tutkia soittimien mahdollisuuksia. Aina myös oppii jotain uutta!

4. kohta on merenneidon soolo ja siinä musiikki kuvastaa yksinäisyyttä ja epävarmuutta. Merenneito suree haaksirikkoon joutunutta prinssiä, miettii paikkaansa maailmassa ja lopulta tekee päätöksen lähteä ihmisten pariin.

Velhon kohtaamiseen (5. kohta) sain materiaaliksi bassoklarinetisti **Pentti Rantasen** kirjoittaman loitsun, jonka hän oli tehnyt 7/8-rytmiin Lisan ohjeiden mukaan. Loru inspiroi perustamaan koko 5. kohtauksen jankkaavaan 7/8-poljentoon, jonka vääjäämätön, kulmikkaasti eteenpäin puskeva syke johtaa lopulta loitsun hokemiseen ja muodonmuutokseen, jossa merenneidon pyrstö muuttuu ihmisen jaloiksi. Tämä on ainoa kohta koko teoksessa, jossa käytetään sanoja. Velhon kohtaaminen on tarinan kulminaatiopiste. Velhon luota ei ole paluuta takaisin. Valinta on tehty ja pelottava muutos on kohdattava.

6. kohtauksessa äänensä menettänyt ja ihmisten maailmaan päätynyt merenneito yrittää saada kontaktia ihmisiin, mutta nämä ovat kuin patsaita, jotka kääntävät hänelle selkänsä. Maailma on vastoin odotuksia monotoninen ja tyhjä. Ihmisten jaloilla kävelevän merenneidon askeleet ovat tuskallisia. Merenneito lannistuu. Viimeisen kohtauksen hiipuneessa ja hauraassa soinnissa on kuitenkin toivon pilkahdus. Musiikki vahvistuu vielä loppua kohden ja löytää uudenlaisen kelluvan tilan. Tuskallisen muutoksen läpikäynyt merenneito löytää kuin löytääkin paikkansa, vaikkakin asiat eivät aivan edenneetkään niin kuin hän etukäteen ajatteli.

Ilkka Hammo

ALFRED
KORDELININ
SÄÄTIÖ

HELSINGIN
KONSERVATORIO